

HANDLÄGGARE/ENHET
Näringspolitiska enheten
Sven Nyberg/CA

DATUM
2007-11-22

DIARIENUMMER
20070680

ERT DATUM
2007-10-30

ER REFERENS
N2007/8756/E

Näringsdepartementet
Energienheten

103 33 Stockholm

LOs yttrande ang. EU kommissionens förslag till ett tredje inre marknadspaket för energi

Sammanfattning

- LO anser att en förutsättning för en fungerande elmarknad är en utveckling av de samhälleliga kontrollinstrumenten samtidigt som kraftproducenternas dominerande ställning bryts.
- LO anser att förutsättningen för en i framtiden fungerande konkurrens på elmarknaden är ökade investeringar i ny (koldioxidfri/-neutral) elproduktion där varje medlemsland eftersträvar att i normalfallet klara sin egen försörjning.
- LO anser att Sverige bör verka för eliminering av nuvarande systemfel vad gäller prisbildningen på nordisk elmarknad innan man verkar för fortsatt europeisk integration.
- LO anser att den sociala dimensionen av elmarknadens reformering behöver belysas och beaktas såväl beträffande berörda arbetstagare som EUs medborgare i övrigt.
- LO instämmer i principen om åtskillnad mellan nätansvar och produktion/försäljning men menar att frågan om svenska distributionsnät behöver prövas särskilt vad gäller möjlighet att klara åtskillnad i ansvar utan att bryta nuvarande ägarformer.

Allmänt om elmarknadsreformen

Kommissionen utgår i direktivförslaget från den handlingsplan för energi som antogs vid vårtoppmötet i mars 2007 med det övergripande syftet att ytterligare integrera de inre marknaderna för el och gas. Receptet är ökad

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

konkurrens och avreglering. Kommissionen konstaterar dock i sin allmänna motivering att mycket återstår i detta arbete.

Problemet är, enligt LOs uppfattning, att förutsättningarna för en fungerande konkurrens till nytta för medborgare och näringsliv till stor del saknas. De stora kraftproducenternas dominerande ställning och möjligheter att styra prisbildningen medför idag omfattande tveksamhet till att en långtgående avreglering faktiskt medför reell konkurrens. Med ett stort producentinflytande får konkurrensförbättrande åtgärder i leverantörsledet begränsad effekt. Enligt LOs uppfattning talar energiförsörjningens vitala betydelse för medborgare, näringsliv och miljö snarast för en utveckling av de samhällseliga kontrollinstrumenten än att man enbart förlitar sig på avreglering och konkurrensutsättning.

En förutsättning för en fungerande konkurrens på elmarknaden är också att det finns ett utbud som så långt möjligt motsvarar efterfrågan. Det kräver i sin tur framförhållning i investeringspolitiken i form av ökad (koldioxidfri/neutral) elproduktion. Det bör klargöras att varje medlemsland bör sträva efter att i normalfallet klara sin egen försörjning.

Kommissionen anför i motivtexten att bara en EU-omfattande konkurrensutsatt marknad ger de rätta investeringsignalerna. Den erfarenhet som kännetecknar avregleringar på olika svenska marknader är snarast de motsatta, där forskning och långsiktiga investeringar fått stå tillbaka för mer kortsiktiga perspektiv.

För den nordiska elmarknaden har en ökad integration via utbyggd överföringskapacitet snarast motverkande effekt på grund av det genomslag dyr fossilbaserad kraft har på prisnivån, trots förhållandevis låga produktionskostnader för den stora merparten av nordisk elproduktion. Sverige och övriga Norden bör arbeta för en sundare prisbildning genom att minska eller helst eliminera detta systemfel på nordisk elmarknad innan man verkar för ökad europeisk integration.

Ytterligare en allmän aspekt på reformeringen av elmarknaden gäller den sociala dimensionen. Fackförbundet SEKO har uppmärksammat LO på att förslaget sannolikt leder till omfattande omstrukturering av elmarknaden. Förslaget saknar konsekvensanalys och överväganden vad gäller sysselsättning och villkor i övrigt för berörda arbetstagare. Inte heller berörs risker för medborgare i allmänhet att drabbas av negativa effekter vad gäller elpriser eller leveranssäkerhet till följd av dessa omstruktureringar.

Åtskillnad mellan nät och produktion/handel

Huvudfrågan i föreliggande förslag handlar om att skapa en tydligare åtskillnad mellan nätansvar å ena sidan och produktion samt försäljning å den andra. Utan att ta ställning till alla detaljer i förslaget instämmer LO i

denna princip som ju redan tillämpas på svensk elmarknad vad gäller stamnätet.

Det är för LO oklart vad föreliggande förslag i förlängningen kan få för betydelse för distributionsnät i övrigt. I Sverige förekommer ett samägande genom ett flertal mindre kommunala energibolag med visst inslag av privata aktörer. Enligt vad LO erfar skulle en åtskillnad även i detta led medföra betydande ekonomiska svårigheter för dessa verksamheter vilket i sig medför risk för färre aktörer och därmed en allmänt försämrad konkurrenssituation. Skulle en sådan åtskillnad bli aktuell är det viktigt att pröva hur ansvar för nät och produktion/försäljning kan hållas isär utan att helt bryta upp nuvarande ägarkonstellationer.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Wanja Lundby-Wedin

Sven Nyberg